

OLOMOUCKÝ KRAJ

- 1 Určete polohu kraje v rámci České republiky.
- 2 Zjistěte, kolik obyvatel má Olomoucký kraj.
- 2 Se kterými ostatními kraji Olomoucký kraj sousedí? Sousedí i s některým jiným státem? Pokud ano, se kterým?
- Popište znak kraje.
- 2 Písmena SPQO (z latiny Senatus PopulusQue Olomucensis) znamenají Senát a lid olomoucký. Zkratka měla odkazovat na zkratku římské říše SPQR a vznikla v době rozšíření pověsti o založení Olomouce římským státníkem a vojevůdcem Gaiem Juliem Caesarem. Ačkoli zde na konci 2. století římské jednotky skutečně pobývaly, pověst není pravdivá.

krajské město Olomouc

- důležité správní, kulturní a průmyslové centrum
- univerzitní město

katedrála sv. Václava

Horní náměstí

Přerov

Povrch a vodstvo

V severní části kraje se nachází pohoří **Hrubý Jeseník**, v jihovýchodní leží **Oderské vrchy**. Podél řeky Moravy se rozkládá **Hornomoravský úval**.

Nejvýznamnější řekou je **Morava**, do níž se vlévají Desná, Oskava, Bečva, Romže a Haná.

- ☉ Vyhledejte nejvyšší horu kraje.
- ☉ Vyhledejte Bečvu a Hanou a určete, jaké přítoky Moravy (pravý/levý) tvoří.
- ☉ Vyhledejte řeku pramenící v Oderských vrších. Co o ní víte?
- ☉ Vyhledejte nádrž Dlouhé stráně, která je nejvýše položenou vodní plochou a také nejvýkonnější vodní elektrárnou v ČR.

Zemědělství

V oblasti **Hornomoravského úvalu** se pěstuje ovoce, zelenina, cukrovka, pšenice, kukuřice, řepka olejka, sladovnický ječmen a chmel. Podhůří a horské oblasti se zaměřují na chov ovcí a skotu.

- 3 Na příkladech plodin pěstovaných v tomto kraji vysvětlete, jak přírodní podmínky ovlivňují zemědělství.

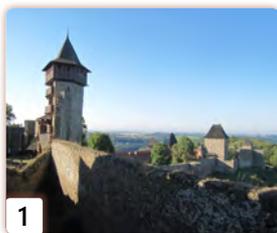
Průmysl

Na **zemědělskou** výrobu navazují **potravinářské** podniky (OLMA, Nestlé), dále je zde rozvinut **strojný** (SIGMA Group), **chemický** (Farmak), **optický** (Meopta) a **elektrotechnický** (FENIX Group) průmysl.

- 4 Zjistěte a uveďte příklady dalších průmyslových podniků ve vašem kraji.

Kulturní památky

V kraji se nachází mnoho zámků, hradů a jiných kulturních památek.

1

2

3

4

5

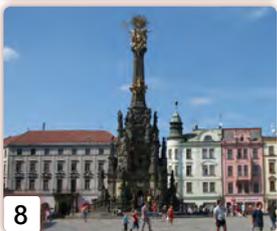
- 5 K památkám přiřaďte správné označení: a) hrad Bouzov, b) sloup Nejsvětější Trojice – Olomouc, c) zámek a hrad Úsov, d) bazilika Navštívení Panny Marie – Svatý Kopeček, e) zámek Čechy pod Kosířem, f) hrad Helfštýn, g) zámek Tovačov, h) zámek Jánký vrch.

6

7

8

- Navštívili jste tyto památky? Které z nich patří do seznamu památek UNESCO? Které další kulturní památky vašeho kraje znáte?

Přírodní krásy

V kraji najdeme podzemní **jeskyně** s krápníky, např. **Na Pomezí** nebo **Zbrašovské aragonitové jeskyně** s nedalekou **Hranickou propastí** – nejhlubší zatopenou sladkovodní jeskyní na světě. Krásná je i naučná stezka **Rejvíz** k Velkému mechovému jezírku.

- ☉ Které další významné jeskyně se v kraji nacházejí?
- ☉ Které chráněné krajinné oblasti se v kraji nacházejí nebo do něj alespoň částečně zasahují?

jeskyně Na Pomezí

Velké mechové jezírko

Rekreace

- 6 Vyluštěním přesmyčky získáte název oblíbeného lyžařského střediska: **ZOVÁRAM** (1). Společně jmenujte další skiareály ve vašem kraji.
- Ⓜ Ruční papírna ve Velkých Losinách (2) byla založena již na konci 16. století. Zjistěte, z čeho a jakým způsobem se zde papír vyráběl a zda je papírna dosud v provozu.
- 2 Lázně Jeseník byly první vodoléčebné lázně na světě. Založil je Vinzenz Priessnitz roku 1822. Svě pacienty léčil ponořováním do horké a studené vody a mokrými zábaly. Jeho pokračovatelé léčbu dále rozšiřovali a lázně se rozrůstaly. Hlavní lázeňská budova z roku 1910 nese jeho jméno (3).

- Navštívili jste Muzeum Olomouckých tvarůžků (4)?

1

2

3

4

Známí rodáci

- 7 Společně zkuste určit významného rodáka vašeho kraje.

Narodil jsem se v Prostějově. Věnoval jsem se chemii a díky mým vynálezům mohou lidé na celém světě místo brýlí používat měkké kontaktní čočky. Vynalezl jsem i umělé vlákno – silon, ze kterého se vyrábějí např. punčochy. Kdo jsem?

- 🧩 Připravte podobné hádanky o dalších známých osobnostech pocházejících z vašeho kraje (např. Jiří Wolker, Josef Kainar, Jan Eskymo Welzl, Jindřich Štreit, František Venclovský, Karel Brückner, Aleš Valenta, Jiří Dopita).

Krajské město: **Olomouc**
 Další města: **Prostějov, Přerov,**
Šumperk a Jeseník

Povrch: **Hrubý Jeseník, Oderské vrchy,**
Hornomoravský úval
 Řeky: **Morava, Desná, Oskava, Bečva, Romže, Haná**

1. Jmenujte plodiny a oblasti, v nichž se pěstují.
2. Jmenujte typy průmyslu zastoupené v kraji.

3. Jmenujte příklady kulturních památek kraje.
4. Jmenujte příklady přírodních krás kraje.

Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

VLASTIVĚDA 4

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

kde žijeme

učebnice pro 4. ročník základní školy (PŘÍLOHA KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY: OLOMOUCKÝ KRAJ)

Jazyková spolupráce: Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Bc. Denisa Řeháčková

Odpovědná redaktorka: Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

Redakční spolupráce: Ing. Mgr. Martin Janáček

Fotografie: archiv NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.; Ajemmirek (f); Dezidor (r); Jan Kameníček (l); Lehotsky (n); Miloš Miličević (s); Palickap (d, h); Pudelek (Marcin Szala) (t); Richtř Jan (u); Dominik Tefert (b); Txlxt Txlxt (g); Tomáš Urban (a); Viki2007 (q); Vlach Pavel (e)

Zdroje dat map: Copernicus Land Monitoring Service. [online]. [cit. 2021-10-15]. Dostupné z WWW: <<https://land.copernicus.eu/>>

ČZÚK. [online]. [cit. 2021-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://geoportal.cuzk.cz/>>

Natural Earth. [online]. [cit. 2021-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.naturalearthdata.com/>>

Grafická úprava: Lucie Kotřlová

První vydání (2021)

Vydala:

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.
Bratislavská 23d, 602 00 Brno
tel.: 545 222 286, 777 577 739
e-mail: nns@nns.cz
www.nns.cz